

Postoperativ vård och lungfunktion

SwERAS-dagarna, 17 nov 2022

Erland Östberg, MD, PhD
Överläkare

Operationskliniken och Centrum för klinisk forskning
Västmanlands sjukhus Västerås

UPPSALA
UNIVERSITET

Postoperativa lungkomplikationer

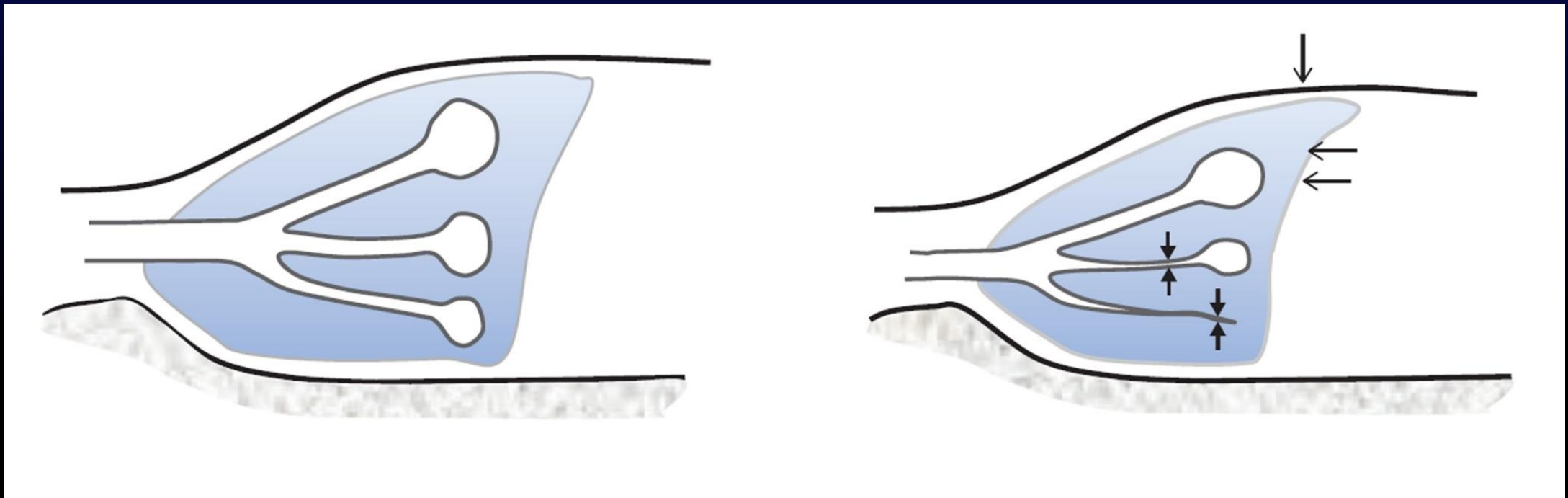

- Atelektaser
- Pneumoni
- Aspiration
- Respiratorisk svikt
 - Förlängt behov av syrgas
 - Behov av mekanisk ventilation
 - ARDS

Hur uppstår atelektaser under anestesi?

Hög syrgashalt i lungan
+
minskad FRC → luftvägsavstängning

Postoperativa lungkomplikationer

Hur vanligt är det?

- 2-5% vid icke hjärtkirurgi, i vissa studier 20-40%
- Vanligare än hjärtkomplikationer

- Förlängd vårdtid
- Ökade sjukvårdskostnader
- Ökad mortalitet och morbiditet

Postoperativa lungkomplikationer

Bidragande orsaker

- Patientfaktorer
 - ålder, komorbiditet ex hjärt- lungsjukdom och obesitas
- Anestesi-relaterade
 - minskad FRC, atelektaser, övertrycksventilation, muskelrelax
- Kirurgi-relaterade
 - typ och storlek på kirurgin, op-tid
 - postop smärta

Postoperativa lungkomplikationer

Varför saknas tydliga riktlinjer?

- Svårt att definiera, studera och mäta
- Multifaktoriellt
 - Riktade insatser behövs mot flera faktorer samtidigt
 - under hela det perioperativa förloppet
- Regionala/lokala variationer

Postoperativa lungkomplikationer

– förebyggande åtgärder att överväga

Preoperativt

- Identifiera riskpatienter

ARISCAT

- bedömning av risk för postoperativ lungkomplikation

	Poäng
Ålder	
≤50	0
51–80	3
>80	16
Preoperativ SpO₂ (%)	
≥96	0
91–95	8
≤90	24
Luftvägsinfektion senaste månaden	
Nej	0
Ja	17
Preoperativ anemi (Hb <100 g/L)	
Nej	0
Ja	11
Planerad incision	
Perifer	0
Buk med del av snitt ovan naveln	15
Thorax	24
Planerad operationstid (tim)	
< 2	0
2-3	16
>3	23
Akut kirurgi	
Nej	0
Ja	8

Risk för postop. lungkomplikation	Poäng
Låg (1,6%)	<26
Måttlig (13%)	26–45
Hög (42%)	>45

ARISCAT – Assess Risk in Surgical Patients in Catalonia for PPC

Canet et al. *Anesthesiology* 2010

Mazo et al. *Anesthesiology* 2014

Postoperativa lungkomplikationer

– förebyggande åtgärder att överväga

Preoperativt

- Identifiera riskpatienter (ARISCAT)
- Rökstopp, munhälsa
- Fysioterapi – utbildning, träning av inspiratorisk muskulatur

Postoperativa lungkomplikationer

– förebyggande åtgärder att överväga

Peroperativt

- Minimalinvasiv kirurgi
- Protektiv ventilation
- Reversera muskelrelax

Postoperativa lungkomplikationer

– förebyggande åtgärder att överväga

Postoperativt

- Höjd huvudända – FRC
- Hosta, djupandas +/- PEP-pipa
- Mobilisering
- God smärtlindring
- Syrgas vb men överdosera inte
- HFNO, NIV vid respiratorisk svikt

